

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้นำเสนอสรุปผลการศึกษาตามลำดับดังนี้

การวัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบการระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัยต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมุติฐานการศึกษา

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มี เพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
  - 1.1 เพศ ได้แก่ ชาย หญิง
  - 1.2 หมู่บ้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านโนนบุรี หมู่ที่ 2 บ้านโนนบุรี หมู่ที่ 3 บ้านโนนบุรี หมู่ที่ 4 บ้านโนนสามัคคี หมู่ที่ 5 บ้านสิงห์บุรี หมู่ที่ 6 บ้านโนนสวาท หมู่ที่ 7

บ้านวังมะพลับ หมู่ที่ 8 บ้านนาแก้ว หมู่ที่ 9 บ้านโนนวิเศษ หมู่ที่ 10 บ้านโนนบุรี และ หมู่ที่ 11 บ้านโนนศึกษา

2. ตัวแปรตาม ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน 4 ด้าน นำแนวคิดของโคเฮน และ ออฟฟี่ฮอบ มาเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

- 2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
- 2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
- 2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหสัจฉันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ หมู่บ้าน ที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหสัจฉันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ ของลิเคิร์ท แยกประเด็นคำถามครอบคลุมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหสัจฉันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 4 ด้าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหสัจฉันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และใช้สถิติ t -test (Independent Sample) และ F -test (One – way ANOVA) ตรวจสอบสมมติฐาน

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 365 คน พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 195 คน คิดเป็นร้อยละ 53.42 และเพศชาย 170 คน คิดเป็นร้อยละ 46.58 และส่วนใหญ่มีหมู่บ้านที่อยู่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 2 จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 17.60 รองลงมาคือ หมู่ที่ 1 จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 17.60 หมู่ที่ 2 จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 15.60, หมู่ที่ 11 จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20, หมู่ที่ 3 จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10, หมู่ที่ 8 จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50, หมู่ที่ 4 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20, หมู่ที่ 10 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80, หมู่ที่ 7 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20, หมู่ที่ 6 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.90, หมู่ที่ 9 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10 และหมู่ 5 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.80

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประชาชนในเขตตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมิน

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีความแตกต่างกันเรื่อง เพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า

3.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้นำอภิปรายดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผลจากการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผลจากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมิน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บทบาทของเทศบาลตำบลโนนบุรี ได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในตำบลได้มีส่วนร่วมในการกำหนดการพัฒนาและเป้าหมายการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดจนรับฟังปัญหาและข้อเรียกร้องจากประชาชนเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาให้ถูกต้อง เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง ด้านการประสานงานหรือเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับประชาชน โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารสนเทศที่ประชาชนในตำบลจะต้องรับรู้เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวในด้านต่าง ๆ ซึ่งเทศบาลตำบลโนนบุรีได้ทำดีเป็นอย่างดี

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมพาน ชันเงิน (2543 : 84-87) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ โครงการหมู่บ้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ เฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับสมศักดิ์ พรหมดี (2551 : 75-77) ได้ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาขูน จังหวัดมหาสารคาม พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาขูน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลจากการศึกษาไม่สอดคล้องกับนริศ ขำนุรักษ์ (2538 : 83-86) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 74.70 มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบลอยู่ในระดับต่ำไม่สอดคล้องกับเรณู คุปต์ชัยเอิบ และคณะ (2545 : 82-85) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมค่อนข้างสูงไม่สอดคล้องกับคารม คำพิฑูรย์ (2545 : 80-83) ได้ทำการศึกษาการบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น พบว่าโดยภาพรวมอยู่ระดับมากไม่สอดคล้องกับ พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 76-79) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อยู่ในระดับที่ต่ำและไม่สอดคล้องกับนวนน้อย ตรีรัตน์ และคณะ (2546 : 77-80) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังคงอยู่ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มี เพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน

มีระดับการมีส่วนร่วม โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เทศบาลตำบล โนนบุรี ไม่ได้กำหนดเพศในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน แต่ให้ออกาสทั้งเพศชายและเพศหญิงเท่าเทียมกัน เนื่องจากปัจจุบันได้มีการปฏิบัติระหว่างเพศชายและเพศหญิงอย่างเสมอภาคกัน และเพศหญิงได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ จึงเป็นส่วนหนึ่งในการลดความแตกต่างระหว่างเพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัยได้มีการเปิดโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกหรือกีดกันแต่อย่างใด ซึ่งเป็นไปตามแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในแนวคิดพื้นฐานของอนุสัญญา อนุประเสริฐกุล ที่ให้ไว้ว่า ให้ประชาชนมีบทบาทหลักในการพัฒนาโดยได้แสดงความคิดเห็น การเขียน พุด ร่วมสละทรัพย์ วัสดุ แรงกายและเวลา โดยมีเป้าหมายของกิจกรรมการพัฒนา คือ การพัฒนาขีดความสามารถ เพื่อพึ่งพาและพัฒนาตนเอง มิใช่พึ่งพาองค์กรพัฒนาภายนอก กระบวนการพัฒนาศักยภาพหลักต่างส่วบน ซึ่งต้องถือชาวบ้านเป็นหลักในการแก้ปัญหา

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมศักดิ์ พรหมเดื่อ (2551 : 75-77) พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่จำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศและระดับการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับสมพาน ชันเงิน (2543 : 84-87) พบว่า ผลการเปรียบเทียบเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

จากผลการศึกษาทำให้ได้ทราบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบล โนนบุรี อำเภอ สหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานระดับปานกลาง ดังนั้นเทศบาลตำบล โนนบุรี ต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นกว่านี้ โดยใช้แนวทางส่งเสริมการทำงานเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรมีการออกประชาคมสำรวจความต้องการของประชาชนก่อนการวางแผนดำเนินโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาเทศบาลในแต่ละปี

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในลักษณะของการใช้แรงงานในการ ดำเนินการตาม โครงการพัฒนาของเทศบาลและควรให้ประชาชนร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบการปฏิบัติตาม โครงการต่าง ๆ ของเทศบาลในรูปแบบของประชาชนไม่ใช่รูปของประชาคมหรือตัวแทน

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ควรมีการปลูกฝังให้ประชาชนมีความรักชาติ ความหวงแหน มีความเป็นเจ้าของร่วมกันในทรัพย์สินของทางเทศบาลที่ดำเนินการจัดทำให้และควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกำหนดกฎ ระเบียบข้อบังคับเพื่อลงโทษสำหรับบุคคลที่ทำให้ทรัพย์สินเสียหาย

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ควรให้ประชาชนได้มีบทบาทในการร่วมตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาลมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.3 การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้สามารถพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีระดับการมีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์